

**ПРЕДСТАВНИЦТВО
ЄС В УКРАЇНІ:
РОКІВ РАЗОМ**

17 вересня 1993 року між ЄС та Україною було підписано угоду про взаємне відкриття представництв. Підписи під документом поставили Комісар ЄС з питань зовнішніх зносин, спільної зовнішньої та безпекової політики, переговорів з розширення Ганс ван дер Брук та міністр закордонних справ України Анатолій Зленко.

Представництво ЄС в Україні	5
Політичний діалог	6
Торговельні відносини	8
Угода про асоціацію	10
Допомога ЄС Україні	12
Енергетична інтеграція	15
Візовий діалог	16
Основні дати в історії відносин ЄС та України	18
Євросоюз: спільна праця на благо кожного	20
ЄС: цифри і факти	21
Головні інституції ЄС	22
Хто за що відповідає	24
Єдиний ринок, євро, Шенген	25
Відповідь на кризу	26
Основні дати в історії ЄС	27
Інформаційні ресурси Представництва Євросоюзу	30

Шановні друзі!

Цього року ми відзначаємо ювілей дипломатичної присутності Євросоюзу в Україні: у вересні 1993-го в Києві було відкрито Представництво Європейської Комісії. Ось уже протягом двадцятиріччя крок за кроком ЄС та Україна вибудовують відносини, які ґрунтуються на взаємному прагненні до якомога тіснішого зближення.

Україна нині – ключовий партнер ЄС у рамках Європейської політики сусідства та Східного партнерства. Найкращим свідченням особливості наших відносин є завершення переговорів з Угоди про асоціацію. У разі підписання вона стане заслуженою винагородою за спільну 20-річну працю та піднесе наші відносини на принципово новий рівень.

Символічно, що для ЄС як такого 2013-й також ювілейний. Так само 20 років тому набув чинності Договір про Європейський Союз, або ж Маастрихтський договір. Ним і було створено ЄС, який об'єднує нині 28 європейських держав. Колишнє Представництво Єврокомісії тепер є Представництвом Європейського Союзу.

З огляду на нинішній ювілейний і надзвичайно важливий рік пропонуємо вашій увазі цю невелику брошуру. З неї ви зможете дізнатися про те, як саме реалізуються відносини ЄС–Україна, чого ми досягли за останні 20 років і чого можемо досягти. Брошура містить базову інформацію про Європейський Союз та його відносини з Україною. Також щиро запрошуємо вас стати постійними відвідувачами веб-сторінки Представництва ЄС, де ви завжди знайдете актуальну й різноманітну інформацію.

З повагою і найкращими побажаннями,
Ян Томбінські,
Посол, Голова Представництва
Європейського Союзу в Україні.

Представництво Євросоюзу в Україні

Представництво Європейського Союзу в Україні є центром комунікації ЄС з українськими партнерами. Воно входить до структури Європейської служби зовнішньої дії, проте водночас у місії працюють і службовці Європейської Комісії.

Представництво має три головні функції: координація, представлення та оприлюднення позиції ЄС. Воно тісно співпрацює з посольствами і консульствами держав-членів у питаннях, що стосуються Європейського Союзу та його відносин з Україною. Представництво уповноважене представляти ЄС на всіх заходах і в контактах з посадовими особами та структурами з української сторони. Воно є також єдиним речником, що може висловлювати позицію Євросоюзу з тих чи інших питань, зокрема і щодо відносин з Україною.

Додаткові функції та повноваження місія отримала в грудні 2009 року, коли внаслідок набуття чинності Лісабонським договором з Представництва Єврокомісії перетворилася на Представництво Євросоюзу. Тут працюють близько 90 осіб. Окрім суто політичних та економічних питань, дипломати Представництва здійснюють велику роботу з надання Україні різноманітної допомоги Євросоюзу.

Між Євросоюзом та Україною існує багаторівневий політичний діалог. Форма його організації покликана підтримувати динаміку двосторонніх відносин та вирішувати

питання різної ваги та рівня нагальності. Структуру діалогу визначено укладеною 1994 року Угодою про партнерство та співробітництво між ЄС та Україною, головною метою якої є посилення політичної співпраці між сторонами та поступова економічна інтеграція.

Саміти ЄС–Україна є зустрічами на найвищому політичному рівні. Їхнє завдання полягає в обговоренні розвитку відносин між сторонами, ухваленні найважливіших політичних рішень. Згідно з положеннями Угоди про партнерство і співробітництво такі зустрічі мають відбуватися щороку по чергово в Євросоюзі та Україні. За результатами саміту ухвалюють спільну заяву, в якій лідери надають оцінку поточному стану двосторонніх відносин і окреслюють стратегічні завдання на майбутнє.

З боку ЄС участь у самітах беруть Президент Європейської Ради і Президент Єврокомісії, Україну представляє її Президент. Зазвичай частина саміту проходить у розширеному складі – залежно від порядку денного

до лідерів долучаються керівники тих чи інших відомств ЄС та України. Останній, 16-й саміт відбувся 25 лютого 2013 року в Брюсселі.

Рада з питань співробітництва ЄС–Україна збирається зазвичай щороку у травні або червні в одній із країн ЄС. На прохання котроїсь зі сторін і за згодою іншої можуть бути скликані спеціальні сесії Ради.

Порядок денний засідання формується з важливих на час проведення двосторонніх або міжнародних питань. За результатами зустрічі Рада може ухвалювати спільні рекомендації. Євросоюз на таких засіданнях представляє Високий представник із закордонних справ та безпекової політики або Комісар ЄС з питань розширення та Європейської політики сусідства. Україну – Прем'єр-міністр.

Комітет з питань співробітництва ЄС–Україна збирається раз на півроку й опрацьовує визначені Радою пріоритетні завдання. В його рамках працює сім підко-

мітетів: з питань торгівлі та інвестицій; політики у сфері підприємств, конкуренції, регуляторного співробітництва; економічних та соціальних питань, фінансів та статистики; юстиції, свободи та безпеки; енергетики, транспорту, ядерної безпеки та охорони довкілля; митного та транскордонного співробітництва; науки та технологій, досліджень та розробок, освіти, культури, громадського здоров'я, інформаційного суспільства та медіа.

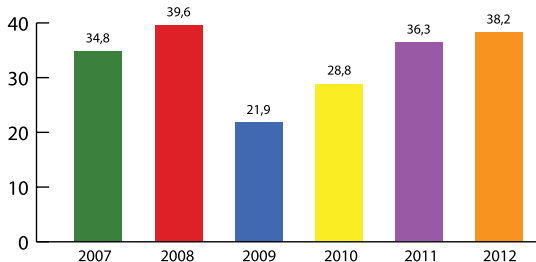
Комітет з парламентського співробітництва ЄС–Україна складається з членів Європейського Парламенту та депутатів Верховної Ради України. Він є формою діалогу парламентарів та збирається двічі на рік: в Євросоюзі та Україні. Делегації обох сторін представлені у Комітеті політиками з різних політичних сил, таким чином забезпечується належне представництво. За результатами засідань Комітет ухвалює спільні заяви, в яких окреслює своє бачення найважливіших питань двосторонніх відносин.

ТОРГОВЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ

Євросоюз є провідним торговельним партнером України. На його долю припадає 31,2% усього її імпорту та 26,6% експорту (станом на 2011 рік). Загалом, на ЄС припадає 29,1% всієї зовнішньої торгівлі України, і за цим показником він поступається лише Росії (32,4%).

До кризи 2008 року торгівля між Євросоюзом і Україною демонструвала стійку тенденцію до зростання. 2009-го торговий обмін суттєво знизився внаслідок кризового падіння попиту на імпортовані товари. У 2012 році ЄС та Україна майже вийшли на обсяги торгівлі 2008 року.

Обсяги торгівлі між ЄС та Україною (млрд євро)

Джерело: Євростат

ЄС мав 2012 року позитивне сальдо в торгівлі з Україною у розмірі понад 9 млрд євро. Водночас обсяги українського імпорту становлять 0,8 % від загального імпорту до ЄС. Частка товарів, які Євросоюз продає до України, становить 1,4% від його загального експорту. Україна перебуває на 22 місці в ранзі торгових партнерів Євросоюзу (1,1% від загального обсягу міжнародної торгівлі ЄС). Нинішні обсяги торговельного обміну між сторонами не відповідають їхньому потенціалу.

Структура торгівлі між Євросоюзом та Україною підкреслює відмінності у структурі їхніх економік. 2012 року найбільшу частку українського експорту до ЄС становила сільськогосподарська продукція – понад 30%. Важливими пунктами є також залізо та сталь (22, 3%), паливні та викопні матеріали (21,7%), машини і транспортне обладнання (10,6 %), продукція хімічної промисловості (4,7%).

Свою чергою, Євросоюз найбільше продає до України промислової продукції, серед якої лідирує машинне та

транспортне устаткування – 37,2% від усього імпорту з ЄС. 19,3% припадає на продукцію хімічної промисловості, 10 % – на сільськогосподарську продукцію, 8,5 % складають паливні та викопні матеріали, 5,8% – офісне та телекомунікаційне обладнання.

Економічні та торговельні положення чинної на сьогодні Угоди про партнерство і співробітництво між ЄС і Україною спираються на принципи режиму найбільшого сприяння. Україна є також одним з найбільших бенефіціарів Генеральної системи преференцій ЄС. Преференційний імпорт до Євросоюзу стосується продукції української хімічної промисловості, рослинних олій, мінералів, чорних металів, машинного та механічного обладнання.

Тісну та взаємовигідну економічну інтеграцію передбачає Угода про асоціацію між ЄС та Україною. Глибока і всеосяжна Зона вільної торгівлі, яка є її частиною, стане потужним каталізатором розвитку торговельних відносин.

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ

У березні 2007 року Євросоюз і Україна розпочали переговори з підготовки нової посиленої угоди, яку згодом назвали Угодою про асоціацію. Вона має замінити Угоду про партнерство та співробітництво. Переговори було завершено 2011 року, а 2012-го документ парафовано. Підписання Угоди про асоціацію є нині головним пунктом у спільному порядку денному ЄС та України.

Назва Угоди точно передає можливості, які вона надасть Україні. Належна імплементація документу забезпечить її політичну асоціацію з Євросоюзом та глибоку інтеграцію до спільного внутрішнього ринку ЄС. Інакше кажучи, Україна стане однорідною з ЄС у тому, що стосується демократії, прав людини та верховенства права, рівня функціонування державних інституцій та характеру відносин між державою і суспільством. Угода забезпечить такий розвиток держави, який ґрунтується на європейських цінностях.

Надзвичайно важливою частиною Угоди про асоціацію є положення, що стосуються створення глибокої і всеосяжної Зони вільної торгівлі. Ними передбачено не лише суттєву лібералізацію торгівлі, тобто усунення тарифів чи квот – саме по собі це не забезпечить реальної вільної торгівлі. Суттєву додану вартість несуть зобов'язання щодо гармонізації українського законодавства і нормативно-регуляторної бази з тими, що існують в Євросоюзі. Все це повинно створити умови для торгівлі між Україною та ЄС, близькі до тих, що мають місце у торгівлі всередині Союзу.

Отож у результаті створення та належної імплементації глибокої та всеосяжної Зони вільної торгівлі переважна більшість українських товарів отримають безмитний доступ до понад півмільярдного, найбільшого у світі ринку. Це

також посприяє доступу українських виробників до ринків інших держав, адже гармонізоване з європейськими нормами законодавство гарантуватиме якість українських товарів. У результаті застосування відповідних положень УА покращить-ся діловий клімат, а отже переваги відчуватимуть не лише закордонні інвестори, а й українські підприємці.

Величезні вигоди від підписання та належного виконання Угоди про асоціацію отримають українські громадяни. Адже прописані в Угоді про асоціацію зобов'язання стосуються захисту прав людини, рівності усіх перед законом, належного виконання державними інституціями їхніх функцій, ощадливого використання бюджетних коштів на користь суспільства, підзвітності чиновників громадянам тощо. Усе це означає реальне служіння держави людям. Вільна торгівля з Євросоюзом також вигідна не лише бізнесу, а й пересічним споживачам. На українському ринку збільшиться конкуренція й, відповідно, зменшаться ціни, водночас зросте якість товарів.

Підписання Угоди про асоціацію стане найважливішою подією 20-річної історії відносин між ЄС та Україною. За своїм обсягом та тематичним охопленням вона є найбільшим міжнародно-правовим документом, який уклала в своїй історії Україна. Для Євросоюзу вона також є найглибшим міжнародним договором, що він мав будь-коли з країною, яка не є кандидатом на вступ до ЄС.

ДОПОМОГА ЄС УКРАЇНІ

Надання Євросоюзом допомоги, яка здійснюється через різноманітні програми та проекти, сприяє реформам та покращенню якості життя громадян України.

Від 1991 року такої допомоги було надано на суму понад 3,3 млрд євро. Щорічне фінансування постійно зростає. Наприклад, якщо 2002 року було виділено 47 млн євро, то 2012-го ця сума склала 149 млн євро.

З 2007 року основним джерелом фінансової підтримки став Європейський інструмент сусідства і партнерства (ЄІСП), що застосовується в рамках Європейської політики сусідства. Обсяги щорічного фінансування та сфери, яких воно стосується, визначаються Національною індикативною програмою (НІП), що її ухвалюють в рамках ЄІСП щодо кожної держави-сусіда.

НІП для України на 2011–2013 роки передбачає надання їй 470 млн євро. Пріоритетними для фінансування є три сфери: належне врядування та верховенство права; сприяння набуттю чинності Угоди про асоціацію між ЄС та Україною

(включаючи створення глибокої та всеосяжної Зони вільної торгівлі); сталий розвиток. Фінансування реалізується в рамках різних програм, які відповідають визначеним пріоритетам. Наприклад, на 2011–2013 роки 43,4 млн євро виділено на реалізацію Програми всеохоплюючої інституційної розбудови, 30,8 млн євро – на Програму регіонального розвитку.

Існують різні інструменти надання допомоги ЄС. У рамках бюджетної підтримки Євросоюз напряму перераховує кошти до українського бюджету в разі виконання Україною низки умов. Технічна допомога полягає у здійсненні проектів, які можуть виконуватися українськими компаніями, державними структурами чи громадськими організаціями самостійно або в партнерстві з організаціями з Європейського Союзу. Часто ЄС діє в Україні у співпраці з іншими міжнародними структурами – Радою Європи, ООН, ОБСЄ тощо. Програми і проекти, що їх фінансує Євросоюз, можуть стосуватися як національних питань, так і регіональних або транскордонних. Ось деякі приклади.

Правосуддя

У 2009–2011 роках ЄС і Рада Європи спільно реалізували в Україні програму «Прозорість та ефективність судової системи». Бюджет програми становив 6 млн євро, з яких 5,6 млн було надано Євросоюзом. У середині 2013 року розпочинається новий проект ЄС з підтримки реформування системи правосуддя в Україні, який триватиме до 2017 року. Він стосуватиметься системи кримінальної юстиції і

всіх її складових: судочинства, міліції, прокуратури, пенітенціарної системи, низки міністерств, юридичного співтовариства, спеціалізованих на тематиці правосуддя медіа та громадянського суспільства.

Місцеве самоврядування

Фінансований Євросоюзом та реалізований Програмою розвитку ООН проект «Місцевий розвиток, орієнтований

на громаду» діє у понад 2000 громадах в усіх областях України. Проект націлений на тренінги та підтримку місцевих лідерів і представників місцевої влади з метою розвитку демократичних процесів на місцях, надання людям можливості та вміння самостійно ухвалювати рішення щодо зміни умов свого життя. Пріоритетами в рамках проекту є енергоефективність, водопостачання, охорона здоров'я. Створені в рамках проекту кооперативи з надання агропослуг підтримують у сільській місцевості малий бізнес. Нині триває друга фаза проекту з бюджетом у понад 17 млн євро. Першу фазу було успішно реалізовано протягом 2007–2011 років, її фінансування склало понад 13 млн євро.

Ядерна безпека

Співпраця між ЄС та Україною відбувається також в рамках Інструменту співробітництва у сфері ядерної безпеки. Зокрема, у травні 2011 року ЄС оголосив про виділення 110 млн євро на побудову нового «саркофагу» над четвертим реактором Чорнобильської АЕС. Допомога ЄС стосується також управління радіоактивними відходами

та підвищення рівня безпеки атомних електростанцій, радіаційного моніторингу. Наприклад, у квітні 2011 року було здано в експлуатацію Комплексну систему радіаційного моніторингу і раннього попередження Чорнобильської зони відчуження, на створення якої ЄС виділив понад 2 млн євро.

Транспорт

Євросоюз надає Україні бюджетну підтримку для досягнення 11 узгоджених цілей в транспортному секторі, включаючи реформу залізничного господарства, законодавче наближення до ЄС, планування інфраструктурних проектів та безпеку на дорогах. Крім цього, постійно реалізуються різноманітні програми. Наприклад, у 2008–2011 роках тривав проект ЄС «Інтеграція України до транс'європейської транспортної мережі» з бюджетом 5,9 млн євро. Він, зокрема, посприяв затвердженню Транспортної стратегії України на період до 2020 року. В рамках проекту проводилися заходи з покращення безпеки дорожнього руху.

Регіональний розвиток

До 2016 року триватиме програма «Підтримка політики України у сфері регіонального розвитку» з бюджетом 20 млн євро, покликана надати допомогу в розвитку українських муніципалітетів та регіонів. Програма є продовженням проекту «Підтримка сталого регіонального розвитку», в рамках якого центральна та регіональна влади отримали підтримку для оновлення та реалізації стратегій з регіонального розвитку. На цей проект протягом 2008–2011 років ЄС виділив 15 млн євро.

Культура

У рамках політики Східного партнерства реалізується програма «Культура», спрямована на підтримку ролі культури у забезпеченні сталого розвитку країн-учасниць, сприяння співробітництву між органами місцевої та державної влади, неурядовими організаціями, закладами науки та освіти. Бюджет програми складає 12 млн євро. Зараз в її рамках реалізують 15 проектів, у десяти з яких беруть участь українські організації.

1 лютого 2011 року Україна стала повноправним членом Європейського енергетичного співтовариства. За успішного виконання зобов'язань у рамках членства у ЄЕС Україна та її громадяни отримують багато переваг. Зокрема, має бути досягнуто прозорості на ринках газу та електроенергії, реальної конкуренції між постачальниками. В результаті зростуть інвестиції в енергетичну галузь. Скоротиться споживання викопних ресурсів, що зменшить залежність української економіки від імпортих енергоносіїв та позитивно вплине

на довкілля. Українські компанії зможуть виходити на внутрішній ринок Євросоюзу.

Зі свого боку, ЄС усіляко сприяє інтеграції України до європейського енергоринку. Зокрема, останніми роками ЄС профінансував низку проектів, спрямованих на вдосконалення українського енергетичного законодавства та зміцнення спроможності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики.

Велику увагу Євросоюз приділяє українській газотранспортній системі. Його пріоритетом є забезпечення надійного, прозорого та передбачуваного транзиту природного газу до держав-членів ЄС, особливо з урахуванням зростаючих потреб споживачів у Євросоюзі. У підписаній у березні 2009 року в Брюсселі спільній заяві ЄС та низка міжнародних фінансових інституцій висловили готовність до фінансування модернізації української газотранспортної системи. Україна, зі свого боку, погодилася на реформування нафтогазового сектору, що є умовою отримання міжнародної фінансової допомоги.

Візові питання є надзвичайно важливими для відносин Євросоюзу та України, вони постійно перебувають у центрі уваги. За статистикою Єврокомісії 2012 року Україна була на другому місці після Росії за кількістю виданих короткотермінових Шенгенських віз. Українські громадяни отримали їх близько 1,3 млн, причому близько 400 тисяч багаторазових. Водночас поступово зменшується відсоток відмов у видачі віз: 2% 2012 року порівняно з 3,3% – 2011-го.

Євросоюз усвідомлює чутливість візового питання для українців і намагається максимально сприяти в усуненні бюрократичних бар'єрів. З 2008 року діє Угода про спрощення процедури оформлення віз, яка полегшує отримання Шенгенських віз багатьма категоріями українських громадян: бізнесменами, журналістами, родичами осіб, що проживають у ЄС тощо. Низка категорій має право на отримання безкоштовних і багаторазових віз. У липні 2012 року було досягнуто домовленості про подальше розширення числа цих категорій та внесення до угоди деяких інших змін з метою її вдосконалення. Процес ратифікації відповідної угоди Європарламентом і Верховною Радою було завершено у квітні 2013 року.

Європейський Союз висловлює готовність до запровадження, в перспективі, безвізового режиму для українських громадян. У листопаді 2010 року українському уряду було надано План дій з візової лібералізації. Він містить перелік кроків, які Україна має здійснити для уможливлення безвізових поїздок своїх громадян до ЄС. План розбито на дві фази – ухвалення необхідного законодавства і належне його виконання. Станом на середину 2013 року Україна перебувала на стадії виконання першої частини цього плану.

ОСНОВНІ ДАТИ В ІСТОРІЇ ВІДНОСИН ЄС ТА УКРАЇНИ

1991
2 грудня

У Декларації Європейських Співтовариств щодо України відзначено демократичний характер Всеукраїнського референдуму про незалежність і висловлено готовність до відкритого й конструктивного діалогу з Україною.

1992
Вересень

У Києві відбулася перша зустріч Україна—ЄС на найвищому рівні між Президентом України Леонідом Кравчуком та Головою Комісії Європейських Співтовариств Жаком Делором.

1993
Вересень

Відкрито Представництво Європейської Комісії в Україні.

1994
Червень

У Люксембурзі підписано Угоду про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС.

1995
Липень

У Брюсселі відкрито Представництво України при ЄС.

1997
Вересень

У Києві відбувся перший саміт ЄС—Україна.

1998
1 березня

Набула чинності Угода про партнерство та співробітництво.

2004
Травень

Розроблено Європейську політику сусідства, спрямовану на розвиток відносин із державами-сусідами, в тому числі Україною.

ОСНОВНІ ДАТИ В ІСТОРІЇ ВІДНОСИН ЄС ТА УКРАЇНИ

2007
Березень

Розпочато переговори з укладення нової посиленої угоди між ЄС і Україною, яку згодом було названо Угодою про асоціацію.

2008
Лютий

Розпочато переговори щодо створення глибокої і всеосяжної Зони вільної торгівлі між ЄС і Україною як частини Угоди про асоціацію.

2008
Травень

У Празі відбувся установчий саміт Східного партнерства.

2011
Грудень

На 15 саміті ЄС–Україна у Києві оголошено про завершення переговорів з Угоди про асоціацію.

2012
**Березень–
липень**

Відбувся процес парафування тексту Угоди про асоціацію.

2012
Грудень

Рада ЄС увалює Висновки щодо України, в яких наголошено на умовах, необхідних для підписання Угоди про асоціацію. Йдеться, зокрема, про вирішення проблеми вибіркового правосуддя; вдосконалення виборчого законодавства; проведення реформ, що їх Україна зобов'язалася здійснити в рамках Порядку денного асоціації.

Лютий
2013 р.

В ухваленій за результатами 16 саміту ЄС–Україна спільній декларації наголошено на бажанні сторін підписати Угоду про асоціацію. Україна висловила рішучість щодо виконання критеріїв, визначених раніше Радою ЄС.

ЄС: СПІЛЬНА ПРАЦЯ НА БЛАГО КОЖНОГО

Європейський Союз є унікальним об'єднанням 28 держав, побудованим на спільних цінностях – демократії, дотриманні прав людини, верховенстві права. Країни-члени ЄС делегують частину свого суверенітету союзним органам для того, аби ефективно вирішувати питання, що становлять інтерес кожної з них та Євросоюзу в цілому.

Шлях до нинішнього ЄС розпочався після Другої світової війни. Первісною метою було унеможливити на континенті нові кровопролиття, і це вдалося. ЄС забезпечив найтриваліший в історії Європи період без воєн і конфліктів. Це

його досягнення було відзначене 2012 року Нобелівською премією миру.

Побудова мирної Європи і дедалі тісніша європейська інтеграція мали суттєвий вплив на рівень добробуту громадян ЄС. Загальновизнано, що окремо будь-яка з країн Союзу не досягла б того, що вони зробили разом. Цьому сприяло започаткування і вдосконалення спільного ринку, планомірний демонтаж кордонів для ведення бізнесу та пересування людей, запровадження єдиної валюти.

Незважаючи на нинішні непрості для його економіки часи, Євросоюз залишається привабливим для інших країн. 1 липня 2013 року до нього приєдналася Хорватія, переговори про вступ тривають з Ісландією, Чорногорією, Сербією та Туреччиною. Великою перевагою є не лише і не стільки вступ до ЄС, як сам процес інтеграції з ним – утвердження європейських цінностей, принципів врядування та соціально-орієнтованої ринкової економіки. Євросоюз заохочує подібні перетворення в інших країнах, особливу увагу приділяючи своїм сусідам.

Чисельність населення – 508 млн осіб

Сукупна площа – 4,3 млн км²

Адміністративні центри: Брюссель, Люксембург, Страсбург

Офіційні мови: 24 (англійська, болгарська, голландська, грецька, датська, естонська, ірландська (гельська), іспанська, італійська, латвійська, литовська, мальтійська, німецька, польська, португальська, румунська, словацька, словенська, угорська, фінська, французька, хорватська, чеська, шведська)

Гімн: «Ода до радості» (9 симфонія Бетховена)

Прапор – 12 золотих зірок на синьому тлі.

Єдина валюта: Євро (станом на 2013 рік в обігу у 17 державах-членах)

Союзний бюджет: 150,9 млрд євро (2013)

Середній ВВП на душу населення (у СКС) – 24 500 євро (2010, ЄС–27)

Середня тривалість життя: 79,3 року (2010, ЄС–27)

Рівень інфляції – 2,6% (2012, ЄС–27)

Рівень безробіття – 10,7% (2012, ЄС–27)

Найважливіші торговельні партнери: США, Китай, Росія

ГОЛОВНІ ІНСТИТУЦІЇ ЄВРОСОЮЗУ

З інституційної точки зору ЄС є надзвичайно складним утворенням, яке не має аналогів у світі. Система управління ним повинна враховувати інтереси організації як такої та держав-членів, забезпечуючи всім можливість їх відстояти. Тому алгоритми ухвалення рішень та контролю за їх виконанням досить розгалужена. Та на практиці вони ефективно діють, оскільки всі інституції ЄС дотримуються визначених для них мандатів.

Європейська Рада

Найголовніша політична інституція ЄС, що складається з глав-держав і урядів країн-членів Союзу. Європейська Рада ухвалює рішення, які стосуються подальшого розвитку ЄС або стратегії розв'язання поточних проблем. Президент Європейської Ради координує її роботу та забезпечує безперервність діяльності. Президента обирають кваліфікованою більшістю голосів раз на два з половиною роки з можливістю переобрання на другий термін.

Рада Євросоюзу

Складається з міністрів держав-членів Євросоюзу. Основним її завданням є ухвалення разом із Європарламентом законів. Також Рада підписує міжнародні договори, переговори з яких провела Єврокомісія.

Рада ЄС (або ж Рада міністрів) має дев'ять конфігурацій. Залежно від порядку денного, на її засідання збираються міністри закордонних справ, сільського господарства, промисловості, транспорту, довкілля тощо. Рада може ухвалювати рішення простою більшістю голосів, кваліфікованою більшістю або одногосно – це залежить від предмету обговорення.

Європейський Парламент

Європарламент громадяни ЄС обирають на прямих виборах кожні п'ять років. До його функцій входить ухвалення спільно з Радою законодавчих актів ЄС та бюджету, а також нагляд за діяльністю союзних інституцій. Найбільше поширеною законодавчою процедурою для

Європарламенту є спільне ухвалення рішень із Радою ЄС – воно застосовується для тих питань, які вимагають голосування кваліфікованою більшістю у самій Раді. Існує також «процедура надання згоди», коли Європарламент ратифікує міжнародні договори ЄС, в тому числі й договори про вступ до нього інших держав.

Європейська Комісія

Єврокомісія (або ж Колегія Єврокомісії) складається з 28 членів – по одному від кожної держави-члена ЄС. Очолює її Президент, кандидатуру якого визначають держави-члени і затверджує Європарламент. Членів (комісарів) висувають на п'ятирічний термін, а затверджує склад Комісії в цілому знову ж Європейський Парламент, яку Комісія підзвітна. Нинішній склад Єврокомісії працює з лютого 2010 року.

Лише Єврокомісія має право розробляти законодавчі пропозиції, які спрямовує до Ради та Парламенту для подальшого обговорення й ухвалення. При цьому Комісія цілком незалежна в своїй діяльності. Вона не

лише розробляє закони у сферах, віднесених до компетенції ЄС, а й стежить за їх дотриманням, накладаючи штрафи або притягуючи порушників до Європейського Суду. Комісія також виконує бюджет ЄС та має широкі повноваження щодо спільних політик Євросоюзу.

Європейська служба зовнішньої дії

ЄСЗД об'єднує в одній установі як дипломатів-службовців ЄС, так і суттєву частку дипломатів з країн-членів на умовах ротації. Її завданням є забезпечення зовнішніх зносин Союзу з третіми країнами. Очолює службу Високий представник ЄС із закордонних справ та безпекової політики, що є також Віце-президентом Єврокомісії. Нині у різних державах світу працюють 140 представництв ЄС.

ЄС та держави-члени мають чіткий розподіл компетенцій, закріплений в Угоді про функціонування Європейського Союзу. Згідно з нею те чи інше питання політики належить до виключного відома ЄС, до виключного відома країн-членів або ж має характер спільної компетенції ЄС та країн-членів. Отож залежно від конкретної сфери діяльності політика проводиться Європейським Союзом, державами членами або спільно.

Компетенція ЄС поширюється на такі сфери: митний союз; конкуренція в рамках єдиного ринку; грошово-

кредитна політика для країн єврозони; збереження морських біологічних ресурсів у рамках загальної політики рибальства; торговельна політика; укладення міжнародних угод, коли це передбачено законодавством ЄС.

Компетенція держав-членів: охорона здоров'я; промисловість; культура; туризм; освіта, професійна підготовка молоді та спорт; цивільний захист; адміністративне співробітництво.

Спільна компетенція ЄС та держав-членів: єдиний ринок; аспекти соціальної політики, зазначені в Лісабонському договорі; економічна та соціальна згуртованість; сільське господарство і рибальство, за винятком збереження морських біологічних ресурсів; охорона довкілля; захист прав споживачів; транспорт; транс'європейські мережі; енергетика; створення простору свободи, безпеки та справедливості; аспекти безпеки, пов'язані з громадським здоров'ям, як це визначено в Лісабонському договорі; технологічні розробки і науково-дослідницький простір; співпраця в області гуманітарної допомоги.

ЄДИНИЙ РИНОК, ЄВРО, ШЕНГЕН: СИМВОЛИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Інтеграція в рамках Євросоюзу має безпосередній вплив на життя пересічних громадян. Вони можуть вільно навчатися чи працювати в будь-якій державі ЄС; загальносоюзне законодавство стає дедалі вагомим у законодавчих масивах держав-членів; зникнення кордонів між країнами ЄС поживляє міжлюдські контакти. Особливо вагомими здобутками ЄС є єдиний ринок, єдина валюта та Шенгенський простір.

Створення в рамках ЄС **єдиного ринку** усунуло бар'єри для розвитку бізнесу – такі як митні кордони чи відмінні стандарти й норми у країнах-членах. Це сприяло розвитку підприємництва й, відтак, зростанню економіки. Єдиний ринок ЄС є на сьогодні найбільшим у світі. Його перевагами користуються споживачі, адже більша конкуренція та кращі можливості для бізнесу означають дешевші та якісніші товари і послуги.

Запровадження **єдиної валюти** (євро) так само спростило життя не лише бізнесу, а й пересічним гро-

мадянам. Їм не потрібно міняти гроші й втрачати на цьому під час подорожей з однієї країни євросони до іншої, і це надзвичайно важливо в умовах зростаючої мобільності всередині ЄС. Крім того, людям стало легко порівнювати ціни в різних державах та обирати найвигідніші пропозиції.

Створення і поступове розширення **Шенгенсько-го** візового простору перетворило більшу частину Євросоюзу на територію вільного пересування, без прикордонних перевірок. Нині цей простір охоплює 26 держав, чотири з яких не є членами Євросоюзу. Здобутками Шенгену – як і євро – активно користуються не лише громадяни країн Євросоюзу, а й мільйони візитерів з третіх країн.

ВІДПОВІДЬ НА КРИЗУ

Євросоюз нині проходить кризу серйозну фінансово-економічну кризу. Низка держав-членів потребували чи потребують зовнішньої фінансової допомоги для покриття дефіцитів їхніх національних бюджетів. Небезпека нестабільності нависла над єдиною європейською валютою – євро.

Нинішня криза почалася 2008 року. Відповіддю Євросоюзу на непрості виклики стало посилення взаємодопомоги між країнами-членами та інтеграції в фінансовому секторі. Низка держав євросони отримали значні кредити для подолання внутрішніх економічних проблем.

З метою допомоги проблемним країнам було створено Європейський механізм фінансової стабільності, який запрацював у жовтні 2012 року. Водночас ЄС намагається боротися з причинами нестабільності, вдосконалювати управління фінансами у державах-членах. 1 січня 2013 року набула чинності нова фіскальна угода, спрямована на посилення в ЄС бюджетної дисципліни. Іншим важливим кроком є ухвалення в кінці 2012-го рішення про

створення в рамках євросони Банківського союзу. Він, зокрема, надасть важливі контролюючі функції Європейському центробанку.

Розрахунки Європейської Комісії свідчать про те, що важкі часи триватимуть, але економіка Євросоюзу поступово виходитиме з кризи. За прогнозами ЄК сукупний валовий національний продукт держав-членів ЄС 2013 року зросте на 0,1%, а 2014-го – на 1,6%. Нижчу точку негараздів мають поминути протягом наступних кількох років найбільш проблемні країни євросони.

Незважаючи на кризу, Євросоюз залишається привабливим торговельним партнером. Нині ЄС веде переговори про створення зон вільної торгівлі з понад 20 державами з різних регіонів світу. Серед них такі потужні економічні гравці як США, Японія та Канада, а також країни, що швидко розвиваються – Індія, Сінгапур, Малайзія, Таїланд та інші. Не втрачає своєї привабливості єдина європейська валюта: незабаром відбудеться чергове розширення євросони. 3 1 січня 2014 року перейти на євро має намір Латвія.

1950
9 травня

Міністр закордонних справ Франції Робер Шуман виступає з пропозиціями щодо об'єднання ресурсів вугілля та сталі Франції й Німеччини у новій організації, до якої зможуть приєднатися інші європейські країни.

1951
18 квітня

Шість країн – Бельгія, Італія, Люксембург, Нідерланди, Федеративна Республіка Німеччина та Франція – підписують у Парижі Договір про створення Європейського об'єднання вугілля та сталі. Він набув чинності 23 липня 1952 року.

1957
25 березня

Шість країн підписують у Римі Договори про створення Європейського економічного співтовариства (ЄЕС) та Європейського співтовариства з атомної енергії (Євратом). Вони набули чинності 1 січня 1958 року.

1979
7-10 червня

Перші прямі вибори до Європейського Парламенту.

1981
1 січня

До Європейських Співтовариств приєднується Греція.

1985
14 червня

Підписано Шенгенську угоду, метою якої є скасування контролю на внутрішніх кордонах країн – учасниць.

ОСНОВНІ ДАТИ ІСТОРІЇ ЄС

1986
1 січня

Іспанія та Португалія стають учасниками Європейських Співтовариств.

1992
7 лютого

У Маастрихті підписано Договір про Європейський Союз. Він набув чинності 1 листопада 1993 року.

1993
1 січня

Завершено формування спільного ринку.

1995
1 січня

Австрія, Фінляндія та Швеція приєднуються до ЄС.

2002
1 січня

Банкноти та монети євро надходять в готівковий обіг у 12 країнах єврозони.

2004
1 травня

Естонія, Кіпр, Латвія, Литва, Мальта, Польща, Словаччина, Словенія, Угорщина та Чеська Республіка приєднуються до ЄС.

2007
1 січня

Болгарія та Румунія приєднуються до Європейського Союзу, збільшуючи його до 27 країн-членів.

2009
1 грудня

Набуває чинності Лісабонський договір, який модернізує механізм ухвалення Рішень в ЄС.

2011
1 січня

Естонія приєднується до єврозони, доводячи кількість держав-учасниць до нинішнього числа – сімнадцяти.

2013
1 липня

Хорватія стала 28 членом Євросоюзу.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ПРЕДСТАВНИЦТВА ЄС В УКРАЇНІ

Представництво Європейського Союзу в Україні усяляко сприяє розповсюдженню інформації про Євросоюз та його відносини з Україною. Цим опікується Відділ преси та інформації. Представництво постійно реалізує інформаційні проекти, проводить різноманітні заходи, видає друковану продукцію.

Інтернет-сайт Представництва ЄС в Україні – http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm. Тут на основній стрічці новин можна знайти актуальну інформацію про найважливіші події в Євросоюзі та у його відносинах з Україною. Про події в ЄС можна дізнатися також зі щотижневого **Інформаційного вісника Представництва ЄС в Україні**. На сайті його можна знайти за адресою http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/newsletter/index_uk.htm.

Щомісячний інтернет-бюлетень **«Співпраця між ЄС та Україною»** містить інформацію про найголовніші події у відносинах ЄС–Україна з акцентом на реалізацію програм

і проектів Євросоюзу. Електронна версія бюлетеня доступна на сайті Представництва у розділі **«Інформація для преси»**, його веб-сторінка – <http://euukrainecoop.net>.

Усі вищеперераховані інформаційні продукти можна отримувати за електронною розсилкою. Крім того, сайт містить базову інформацію про Євросоюз та його відносини з Україною. Також Представництво ЄС видає друковані публікації з широкого кола питань. Це книжки, брошури, листівки, які розповсюджуються безкоштовно. В електронному вигляді публікації можна знайти на сайті Представництва у розділі **«Віртуальна бібліотека»** – http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/more_info/virtual_library/index_uk.htm.

Представництво підтримує свій профіль у Фейсбук – <https://www.facebook.com/EUDelegationUkraine>. Тут розміщується не лише офіційна інформація, а й інші матеріали, що мають стосунок до Євросоюзу та відносин ЄС–Україна. Наприклад, публікації у медіа.

2003 року в Україні вперше відбулося відзначення Днів Європи, які стали за десять років надзвичайно популярними. Традиційно активну участь в них бере Представництво Євросоюзу.

Європейський Союз

JA-03-13-121-UK-C

ПРЕДСТАВНИЦТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНІ

101, вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна
тел. +38 044 390 80 10, факс +38 044 390 80 15

Інтернет: <http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/>

Ел. пошта: delegation-ukraine@eeas.europa.eu,
delegation-ukraine-press@eeas.europa.eu
(відділ преси та інформації)

<http://twitter/EUDelegationUA>

[http://www.facebook.com/pages/
Delegation-of-the-European-Union-to-Ukraine/126879227356714](http://www.facebook.com/pages/Delegation-of-the-European-Union-to-Ukraine/126879227356714)

Київ: Представництво ЄС в Україні, 2013

© Європейський Союз, 2013

Друк з дозволу Представництва ЄС в Україні

Дизайн та друк: ТОВ «Август Трейд»,
травень 2013

Надруковано в Україні